بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/325
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: އިބްރާހީމް އިސްމާޢީލް * ދާއިމީ އެޑްރެސް: މ.ބޮޑުފެންގަސްދޮށުގެ/ސ.ފޭދޫ

* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: - * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ.ބޮޑުފެންގަސްދޮށުގެ/ސ.ފޭދޫ

- އިސްތިއުނާފަށް ހާޒިރުވި ފަރާތް:

* ނަން: އޭ.ޑީ.އެމް އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީ * ދާއިމީ އެޑްރެސް: އޭ.ޑީ.އެމް އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީ/އިންޑިއާ

* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: އޭ.ޑީ.އެމް އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީ/އިންޑިއާ * ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: -

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 17 މުޙައްރަމް 1440 / 27 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 * ނިމުނު ތާރީޚް: 18 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1442 / 04 ނޮވެމްބަރު 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު: 1913/Cv-C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށް ދިން ދަޢުވާގެ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅި ތާރީޚް: 20.07.2017 * ނިމުނު ތާރީޚް: 19.06.2018

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ، [illegible] ސ.[illegible]/ ދ.[illegible]، އިބްރާހިމް އިޙްސާން (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A043285)ގެ ފަރާތުން އެ [illegible] އިސްތިއުނާފު[illegible] އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ [illegible] ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރި [illegible] [illegible] [illegible] (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު 202177) އެވެ.

ފަރާތްތަކުން ނުކުތާތައް:

01 - އިސްތިއުނާފު ދިމާކުރާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް [illegible]، އެ ޤަޟިއްޔާގައި، [illegible] އެލް.އެލް. އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީ އިން ސ.[illegible]/ ދ.[illegible]، އިބްރާހިމް އިޙްސާންގެ ނަމުގައި [illegible] އިންވޮއިސްތަކުން [illegible] ޖުމްލަ US$46,153.35 (ސާޅީސް ހަހާސް އެއްސަތޭކަ ފަންސާސް ތިނެއް ޑޮލަރާއި ތިރީސް ފަސް ސެންޓު) [illegible]، އެ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދި އެލް.އެލް. އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީގެ ފަރާތުން ސ.[illegible]/ދ.[illegible]، އިބްރާހިމް އިޙްސާންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާއެއްކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާ [illegible] ޙުކުމުގައި، "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އެލް.އެލް. އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީ އިން ސ.[illegible]/ ދ.[illegible]، އިބްރާހިމް އިޙްސާންގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] US$46,153.35 (ސާޅީސް ހަހާސް އެއްސަތޭކަ

ފަންސާސް ބިންއަށް އެމްޑީއާ ޖެހުނު ބިރުން ވާހަކަ ސާންޕާ) އަދި ދައްކަވާ ފައިސާއިން ދައްކާފައިވާ ފައިސާ ޤާނޫނީގޮތުން ދަރަނިގެ އަދަދު ތެރެއިން ދައްކާފައިވާ ފައިސާއާ ދައްކާފައިވާ ފައިސާ އަދަދުތަކަށްވުރެ އިތުރުކުރުމަށް ފައިސާކަން މަދަނީ މިންވަރުތަކަށް ބަލައިގެން ސަރުކާރަށް ކަނޑައަޅައި،

ތަންފީޒު ފައިސާ ދައްކާފައިވާ ފައިސާ ތިބިފައިވާ ތާރީޚުން 19 ޖޫން 2018 އިން ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިފައިސާ (ނުވަތަ މިއަދަދަށް ދިވެހި ރުފިޔާއިން ޖެހޭ މިންވަރު) ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި، މިދަރަނި ހަވާލުކުރުމަށް ދައުވާ ލިބުނު މަޙްކަމާގެ ޓްރަސްޓްގެ/ ގޮތް، އިޖުރާއާ އިސްތިއުނާފް އަންގައި މިޙުކުމުގެ ޙުކުމް ނިންމާފައެވެ." މިގޮތަށް ޙުކުމްކޮށްފައިވާތީ އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގާފައިވާ ހިޔާލުތަކަށް އެއްގޮތްނުވާ ގޮތަށެވެ.

02- މިސްލު ބަހުސްކުރެވުނު ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމްކުރެވުނު ގޮތުގެ ސިޓީ/ މ.ހިލާލީގެސްޓްހައުސްގެ، އިޖުރާއާ އިސްލާމިކް ފަރާތުގެ އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

(2.1) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާ އެންމެހާ ޝަރީޢަތެއް ހިނގަންވާނީ އަދުލުވެރިކަމާއެކު ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހި ހުޅުވިލާއި އޮޅުގައި ކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކުރާ އެންމެހާ ޙައްޤުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުން އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއްނެތި ލިބިދިނުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވުމާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ކުރުމުގައި އެ ކޯޓުން ބަލާފައިވަނީ ބިނާކޮށްފައިވާ ހައުސިން ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 14-LAS/144/2018/04 ސިޓީއަކީ ޙުކުމް ކުރި ދުވަހު ކޯޓަށް ލިބިފައިވާ ސިޓީއަކަށްވެފައި އެ ޙުކުމްގެ ދަށުން ދައްކާ ފައިސާ ބަލަހައްޓާފައިވާ ސިޓީ ނުހިފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ޙުކުމްކޮށް ނިންމާފައެވެ.

(2.2) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ދަޢުވާގެ ޙުކުމް ކުރެއްވިއިރު، މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ދައުވާލިބުނު ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަމާއި ޝަރީޢަތުގައި ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި މުޅިން ނުކުތާތަކާއި ވަކިވަކިން އެންމެހާ ހުކުމްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަކާ ނުލައި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކީލުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 2 ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަން: އެގޮތުން

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ދަޢުވާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ޗައިނާމާރޖް ކޮންޖަރ ޖާރީވެފައިވާ ދިވެހިބަހަށް ސާޓިފިކެޓްއާއި ދައުލަތުގެ ތަރުޖަމާ ނޫންކަމާއި އަދި ޢާމާ ޖާރީވެފައިވާ ސާޓިފިކެޓަކީ ޗައިނާ ޖެނެރަލްގެ ސާޓިފިކެޓެއް ކޮމިޝަނަރވެފައިވާ އެކިޔަކި "ޗައިނާ މާރޖް ކޮންޖަރ" އެއް ނޫންކަމަށް ބަލައިގަތުމަށް ނުހުއްދަ ކަމަކާތަކަށް ދެއްކިގެން ވާތީ؛

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ދަޢުވާގައި ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ވާހަކައާއި ލިޔުންތަކާއި ދެފަރާތުން ދެކެވުނު ވާހަކަތަކާއި ނުކުތާތަކާއި ދެފަރާތުގެ ވާހަކަ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތައް ޝަރީޢަތުން ދިރާސާކުރެއްވުމެއް ނެތި ކަމަށް ބުނެ ހުކުމްކުރެވިފައި ނުވާތީއެވެ.

-03 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާއާ ގުޅޭގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އަދި ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ސަބަބު/ ޙުކުމްގެ ތަފްސީލު، އިސްތިއުނާފު ބޭނުންވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އަދި ނުކުތާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުރުގައި ވާހަކަދެއްކުމުގައި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކަށް ބަލައިގެން އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

- ވަކީލު ޙުސައިން ޝަރީފުގެ ބަދަލު، މިޤައުމަށް ވަކީލު އަދި ސަމަދު އާއި ވަކީލު އަބްދުއްލަޠީފު އިސްތިރިޔާ ހާޒިރުކުރައްވައެވެ.

(3.1) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ރިޕޯޓް ބަލާއިރު، މި މުއްސަނަދަކީ ސ.ވާރު/ މ.ޗޫޅުގަސްދޮށުގެ، އިބްރާހިމް އިސްމާޢީލްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ޗެކް ޗައިސް ވާރުޖް ކައުންޓަރ ނަވަކަރ ހިޔާ ސޯލް ޕްރޮޕްރައިޓަރ ނުވަތަ ވޯކަރ އިންވޮއިސް މަންޖަރ ދޫކުރި ކުންފުންޏެއް ކަމަށާއި އެލް.އެލް.ސީ އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީ އިން ސޮއިކޮށް ތާރީޚުވާފައިވާ މުއްސަނަދު ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ފޮނުވާފައިވާ ނުވަތަ ހަރަދާފައިވާ ދަޢުވާއެއްކަމާއި،

އަދި އެ މައްސަލާގައި ދާޢީ ކުންފުންޏެއް ކަމުގައިވާ އެލް.އެލް.ސީ އެންޓަރޕްރައިސަސް އެލް.އެލް.ސީ އިން ސ.ވާރު/ މ.ޗޫޅުގަސްދޮށުގެ، އިބްރާހިމް އިސްމާޢީލް މައްޗަށް ދަޢުވާކުރާ ހުށަހަޅާފައިވާ މި މުއްސަނަދުގައި، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ބިލައިން ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ US$ 46,153.35 (ސާޅީސް ހަހާސް އެއްސަތޭކަ ފަންސާސް ތިނެއް އެމެރިކާ ޑޮލަރު ތިރީސް ފަސް ސެންޓް) އަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ޕްރޮޑަކްޓްތައްވާ މުދަލުގެ އަގުގެ ބާކީއިން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް އަދާކުރަންޖެހޭ އަދަދުކަމަށާއި، މި މުދަލަށް ހުރިހާ ބިލްތައް ބަލައިގަނެވިފައިވާ ސަރުކާރަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދޭންޖެހޭ ކަމަށްވާތީއާއި، އެ ދޭއްގައި ވާރިދުވީ ބަޔާންތަކާއި ބެލެނިވެސް ކަނޑައެޅިގެން ސާބިތުވެ އިން ހުކުމްގައިވާ ސީދާއަށް ހިމެނޭނެތެވެ.

(3.2) ސަބަބަކީ ހުކުމްގެ ތެރޭގައިވާ މުއްސަނަދުގެ ދުވަހަށް ވުޖޫދުވެފައިވާ ހުކުމްޖަހާފައި އެ މުއްސަނަދާ ބެހޭ ވަޞީއްޔަތްތަކާއި ފެންނަ ކާރުގެ ޖިނާއީ ކަމުގެ ދިޔައިރުގައި އަދި މުއްދަތުގައި ހުކުމަކީ އެ ވަޞީއްޔަތްތަކާއި ޖިލްގެން ބާކީ ޖިއްލުދައި ނުވަތަ މުއްދަތުގައި، މިހާރު ގޮތުން ޖިޒާތުގެ މުއްދަތުގެ ގެއްލުމުގެ ނުވަތަ ސަބަބަކުން މިހާރު ކުރުމުގެ މުއްދަތު ބާކީވާ ސާބިތުކުރުމުގައި އަދި ޖިއްލުމުގެ މުއްދަތު ބަދަލުގާ ބޭނުމުގައި، އަދި ކަމުން ޖިއްލުމަށް ނުވަތަ މުއްދަތުގެ ތަކުރާރުވަނީ އެކަށީގެން ދެއްކުމުގެ ބާކީބާކީން ނުވަތަ އެ މުއްދަތުގެ ބަޔާންކުރުމަކީ އެ މުއްސަނަދުގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ޖިއްލުމަކީ ބަދަލުދީފައިވާ އަދި ބޭނުންކުރުމުގައި ސަބަބަކީ ހުރިހާ މުއްދަތުގައި ނުވަތަ ޖިއްލުމަށް މުއްސަނަދު ބަޔާން ވަޞީއްޔާ ކާރު ބަދަލުގައި އެ ޖިއްލުމަކީ ނުވަތަ އެ މުއްދަތުގެ މުއްސަނަދުގައި ހިމެނޭ ވަޞީއްޔަތްކަން ދެއްކުމުގެ ބާކީބާކީގެ ނުވަތަ އެ

މަޢުލޫމާތު ޠަޢުނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ ޙައްޤެއް ތާއީދުކޮށްފައިވާކަމެއްކަމާއި، މިއުޞޫލަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/114 ޤަޟިއްޔާގައި ވެސް ކަނޑައަޅާ ބާރުލާފައިވާ އުޞޫލެއްކަމާއި،

މިމައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގެ ދެފަރާތުން ވާރުތުވުމުގެކައި ސިވިލް ކޯޓުގެ އަމުރަކަށް، ލޯފަރމް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް އިން މަޢުލޫމާތު ހާޒިރުވާކަން އެނގޭކަމާއި، އެގޮތުން ލޯފަރމް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު 14-LAS/144/2018/04 ސިޓީއަކީ ބުނެވުނު ދުވަހު (19 ޖޫން 2018) ގައި ކޯޓަށް ލިބިފައިވާ ސިޓީއެއްކަމާއި، މިމައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ބުނުމުކުރި ވާރުތުވުމުގެކައި އެ ސިޓީގައި ހިމެނޭ މަޢުލޫމާތުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ނަމަވެސް އެ ސިޓީގައިވާ އެއްވެސް ކަމަކާމެދު ދެކޭގޮތް ބައްޔިނާތުކުރުމުގެ ދަށުން ތަޢުނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް ދީފައި ނުވާކަން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގުނުދުވަހުގެ ރިކޯޑިންގައި އަދި މައްސަލައާ ގުޅިގެން، އެ ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ދިފާޢަށް ބައްޔިނާތަކަށް ސާބިތުކުރުމަށް އެދިގެން ހުށަހަޅައެވެ.

އެހެންކަމުން، ބައްޔިނާތުކުރުން ސަބަބުތަކަށް ބަލާއިރު ހުކުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ދަޢުވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަށް ބިނާކޮށް މި މައްސަލައިގައި ލޯފަރމް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު 14-LAS/144/2018/04 ސިޓީ ތަޢުނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ގޮތަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބަލައިގަތުމަށް އިއްތިފާޤުވެއްޖެއެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، މިސްލު ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ގޮތުން ހުކުމުކުރީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1913/Cv-C/2017 ދަޢުވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ، އިބްތިދާއީ އިސްތިޘްނާގެ

ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް ކަނޑައަޅައި، މައްސަލައިގައި މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސާރވިސްގެ ނަންބަރު 14-LAS/144/2018/04 ސިޓީ ޝަރުޢުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހު އެ މައްސަލާގައި ފައިސަލާކުރަނިވި ޙުކުމެއް ކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މިމައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ތަޙްޤީޤުކޮށް އެގޮތުގެ މަތީން މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.